

ROBOTISERING

Självkörande bilar - utdrag ur två artiklar, Dagens Industri 25 april - 14

Volvo Personvagnar satsar runt 500 miljoner kronor för att bli ledande i världen på självkörande bilar.

...

" Vi står inför ett paradigmskifte. När bilar kan köra själva i trafiken får det mycket stora konsekvenser, både för bilisterna och för samhället," säger Erik Coelingh.

...

" De konsekvenser som man kan se framför sig är därför säkrare trafik, men också bättre flöden, mindre köer och att föraren får tid över för annat."

...

I Göteborg ska 100 bilar ingå i ett testprojekt om några år. Men ansvarsfrågorna är inte lösta ännu.

Biltillverkare och andra bedömare är överens om att det blir färre olyckor i trafiken när bilar körs av självgående tekniska system, i stället för av människor.

"Men först kommer en period när man inte är riktigt van vid att de här fordonen finns på vägarna", säger Staffan Moberg på Svensk Försäkring.

Även Trafikverket utgår från att självkörande bilar kommer att ge högre säkerhet i trafiken.

"De är programmerade att inte bryta mot lagen", påpekar Anders Lie, som är specialist på området inom Trafikverket.

"Men vi kommer att få se andra fel än mänskliga. Vilka vet vi inte ännu."

Anders Lie tror att antalet bilar per invånare kan minska i framtiden, samtidigt som fler fordon blir självkörande.

"Det är möjligt att dagens ungdomar, "ipad-generationen", kommer att ha en helt annan syn på bilen, som bara ett transportsätt. Men det är inte heller osannolikt att bilen kommer att fortsätta vara en av våra tydligaste identitetsmarkörer.

VARTANNAT YRKE FÖRSVINNAR

Fölster och Hultmans DN - artikel i
sammandrag av Mats Wahl

"Varannan har ett yrke som inte behövs om tjugo år", lyder rubriken på en artikel i Dagens Nyheter 15 juni 2014. Författarna är Stefan Fölster, chef för Reforminstitutet samt Lars Hultman, professor i fysik och vd vid Stiftelsen för strategisk forskning.

Man skriver:

"Svensk arbetsmarknad står inför en dramatisk omvälvning. Orsaken är en våg av dator- och robotsystem som ersätter många jobb som bara människor kunnat utföra. En detaljerad granskning av arbetsmomenten i 702 yrken tillämpat på den svenska arbetsmarknaden visar att mer än vartannat arbete kan automatiseras. Bland dessa finns också allt fler kvalificerade tjänstemannayrken. Detta ställer stora krav på arbetsmarknads-, utbildnings- och innovationspolitiken. Utan betydande reformer på dessa områden riskerar allt större grupper att se sina inkomster och möjligheter till jobb att halka efter.

För bara tio år sedan skrevs forskningsartiklar som påstod att bilkörning aldrig skulle kunna utföras av en dator. Ungefär samtidigt påbörjade amerikanska försvarsmyndigheten Darpa en serie av innovationstävlingar för självstyrande bilar. Nu är det en självklarhet att de kommer att rulla på våra gator. På några håll tar de redan jobb från lastbilschaufförer.

Samma Darpa är nu i full färd med tävlingar om bästa androiden som kan klättra i trappor, ta sig in i trånga utrymmen, använda verktyg och byta rör. Robotiserade rörmokartjänster ter sig snart lika självklart som självstyrande bilar.

Tjänstemannayrken i vilka många människor är sysselsatta påverkas också. Säljvdelningar ersätts av datoriserade auktionsförfaranden, färre revisorer behövs när bokföring automatiseras, färre banktjänstemän när datoriserade system gör analyserna. Datorernas språkförståelse utvecklas nu så snabbt att datorer kan göra kreditbedömningar och diagnoser snabbare och bättre än många banktjänstemän och läkare.

De yrken som löper minst risk att automatiseras är de som kräver fingerfärdighet, originalitet, konstnärlighet, social förmåga, förhandling, förmåga att övertala, och omtanke om andra människor. Skogsmästare, präst och speciallärare hör till dessa grupper, medan kassapersonal, försäljare, maskinoperatörer, bokförings- och redovisningspersonal tillhör de som löper

störst risk att uttraderas. Mittemellan finns till exempel yrkesbeteckningen ”företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän” där ungefär 50 000 jobb sannolikt kan datoriseras.

Sverige påverkas ännu mer av datorisering än USA. Under de kommande två decennierna beräknas 53 procent av svenska yrken kunna ersättas av digital teknik, mot 47 procent i USA. Det innebär att 2,5 miljoner jobb i Sverige berörs. Skillnaden beror bland annat på att Sverige fortfarande har fler industrijobb som kan komma att automatiseras. Därutöver har många arbetsgivare i Sverige större ekonomiska incitament att ersätta arbetskraft till följd av högre minimilöner och sociala avgifter, jämfört med USA.

Ny teknik slår ut en del yrken men kan göra andra mer attraktiva. Till exempel kan företagsekonomer och datoringenjörer som utvecklar automatiserad försäljning öka sin produktivitet. Länder som har ett försteg i ett sådant kompetensskifte kan också få ett ekonomiskt lyft om erbjuder grogrund för företag som med mer automatiserade system snabbt kan nå en stor världsmarknad.

Rätt hanterat kan tekniksiftet bli ett stort lyft för levnadsstandarden, inte minst för välfärden. En stor del av vård- och omsorgspersonalens praktiska arbetsmoment kan automatiseras och förhoppningsvis frigöra mer tid för det personliga bemötandet. Det innebär emellertid också att välfärden blir mer kapitalintensiv och därmed mer beroende av en god ekonomisk tillväxt.

En sådan högre tillväxt ställer nya krav på innovations- och utbildningspolitiken. Sverige utnyttjar inte de innovationspolitiska verktygen fullt ut. Det finns ingen motsvarighet till Darpa. Innovationspriser används knappast alls. Världsbanken har nyss levererat en lång lista av hinder innovatörer i Sverige möter när de försöker starta företag och skala upp till nästa Google eller Apple.

Inte minst gäller bristerna behovet av en innovationspolitik för utbildning. När yrken i allt snabbare takt blir obsoleta är det ännu viktigare att snabbt och flexibelt kunna lära ut nya färdigheter till dem vars jobb automatiseras. Samtidigt hägrar också för det kantstötta svenska utbildningssystemet en digital revolution. Digitala lärare och lärprogram kan vara en viktig lösning för en snabbare omsättning av yrkeskompetens. Men Sverige saknar en genomtänkt innovationspolitik för utbildning som både främjar nya försök, men också testar och förkastar det som inte fungerar. Risken är då stor att utbildning förblir en trång sektor, och att nya lösningar, närhelst de kommer, tagits fram av innovatörer i andra länder.

De svenska ungdomar som i dagarna tar studenten har all anledning att fundera på vilka yrken som får draghjälp av den nya teknikvågen, och vilka som tvärtom

utraderas. Och det är hög tid att fundera på hur samhället måste reformeras så att alla skall vara efterfrågade på arbetsmarknaden.

2,5 MILJONER ARBETSTILLFÄLLEN KAN FÖRSVINNA

SvD 2 december 2014

2,5 miljoner arbetstillfällen i Sverige riskerar att ersättas av digital teknik de kommande 20 åren enligt en rapport från Stiftelsen för strategisk forskning, skriver TT.

Ett urval av antalet jobb som kan försvinna i olika kategorier:

- * Vård - och omsorgspersonal: 173 019
- * Säljare, inköpare, mäklare: 132 572
- * Fordonsförare: 79 169
- * Byggnads och anläggningsarbetare: 60 791
- * Köks- och restaurangbiträden: 57 165